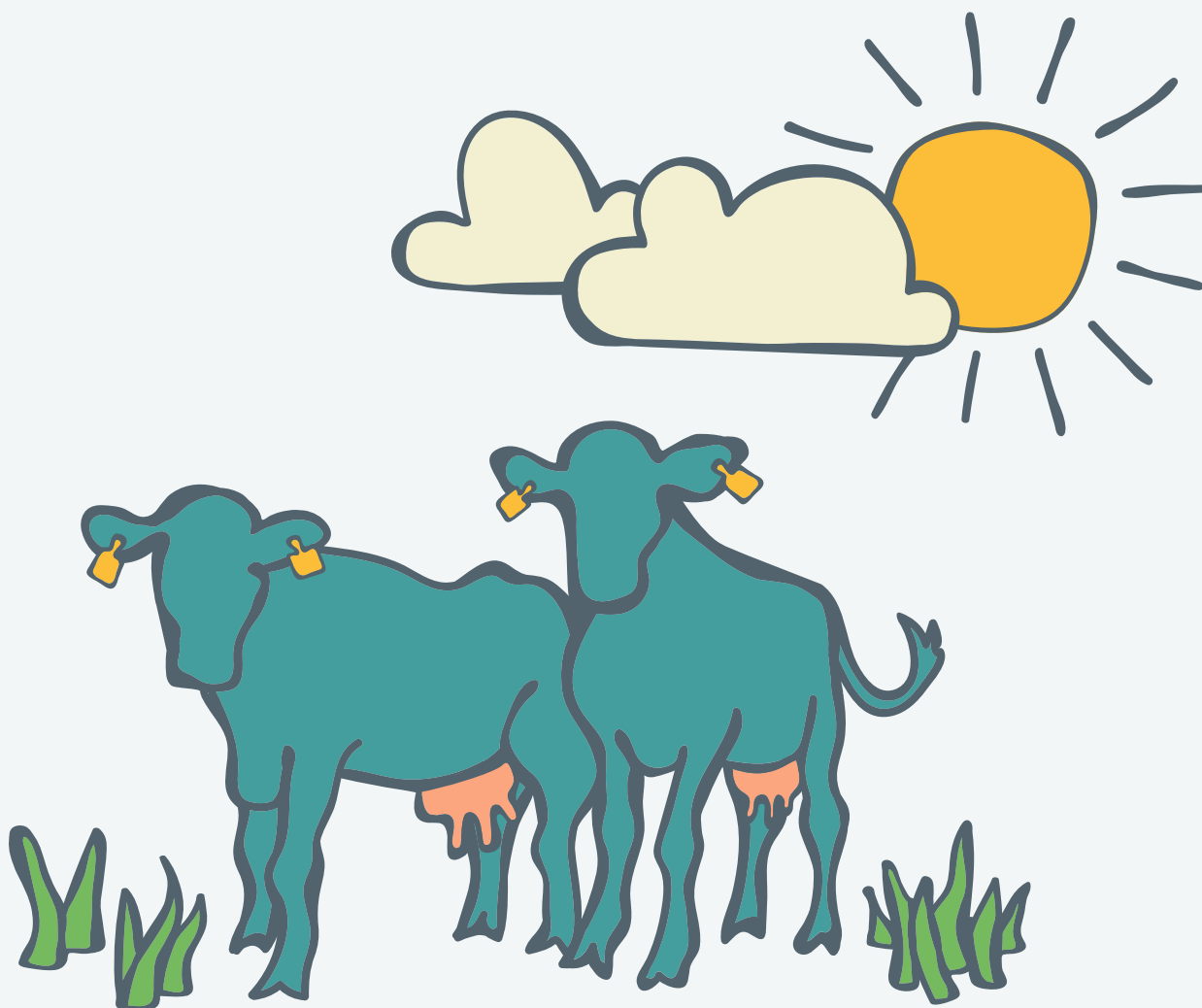

FAKTABLAD

Så här producerar vi mat så att djuren samtidigt ska må bra!

matRätt

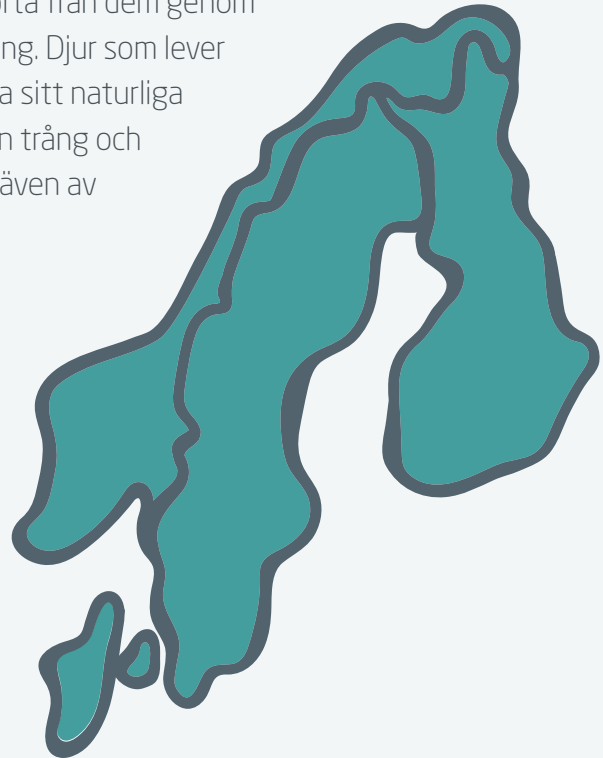
Så här producerar vi mat så att djuren samtidigt ska må bra!

Friska djur mår bättre

Hälsan hos svenska livsmedelsproducerande djur är god om man jämför med djur i många andra länder. Det beror på flera saker. Sverige har under lång tid arbetat för att förebygga sjukdomar. Vi har också lyckats bekämpa och utrota allvarliga djursjukdomar. Den låga förekomsten av bakteriesjukdomen salmonella i Sverige, som drabbar både djur och människor, är unik. Sjukdomen kan inte utrotas helt eftersom den finns naturligt i miljön. Att Sverige har en liten import av levande djur från andra länder hjälper till att hålla smittor borta. Dessutom har vårt kalla klimat och våra långa avstånd mellan gårdar betydelse.

Vissa allvarliga sjukdomar är svåra eller omöjliga att behandla. Sjuka djur växer sämre och producerar mindre mjölk. En allvarlig smitta kan göra att enskilda djur eller hela besättningar måste avlivas. Det kan snabbt förstöra år av arbete för jord- eller vattenbrukaren.

Den som äger djuren kan hålla smittor borta från dem genom bra rutiner för hygien, skötsel och utfodring. Djur som lever i en miljö med utrymmen där de kan utöva sitt naturliga beteende är friskare än djur som lever i en trång och stressande miljö. Djurens hälsa påverkas även av hur ägaren arbetar med avel.

Antibiotikaresistenta bakterier – ett hot mot folk- och djurhälsan i hela världen

Antibiotika är ett av de mest värdefulla läkemedel vi har. Vi har länge tagit för givet att vi kan använda antibiotika för att behandla infektioner som orsakas av bakterier, men resistensen mot antibiotika ökar. Resistensen ökar delvis på grund av att vi använder antibiotika på fel sätt.

Resistens betyder att bakterier utvecklar motståndskraft mot ett läkemedel. Det gör att behandlingen av en infektion inte fungerar. Resistenta bakterier är ett snabbt växande hot i hela världen som berör människor, djur och miljö. Drabbas människor eller djur av resistenta bakterier kan en sjukdom bli svår att behandla, vilket kan vara allvarligt. Att motverka spridning av antibiotikaresistenta bakterier är därför viktigt.

Sverige var 1986 det första landet i världen som förbjöd all användning av antibiotika i syfte att få djur att växa snabbare. Samma förbud infördes i hela EU 2006. Sverige har länge arbetat med att förebygga sjukdomar och skador hos djuren och har i jämförelse med många länder mindre problem med det. Användningen av antibiotika minskar. Vi har också mindre problem med antibiotikaresistenta bakterier bland djur i jämförelse med många andra länder..

Djuren skyddas av lagstiftning

EU:s djurskyddslagstiftning gäller för alla länder inom EU. Länderna har även egna kompletterande lagar. Den svenska lagstiftningen innebär i många fall en högre djurskyddsnivå än EU:s. Det innebär att vi i Sverige har hårdare krav för att djuren ska få bete sig naturligt, vilket bidrar till att svenskt kött, mejeriprodukter och ägg ibland är dyrare än vissa importerade alternativ.

I Sverige har vi
hårdare regler

än övriga EU för att djur ska
få bete sig naturligt.

Den svenska lagstiftningen för djur
går längre än EU:s på flera sätt.
Här är exempel på det:

Grisar

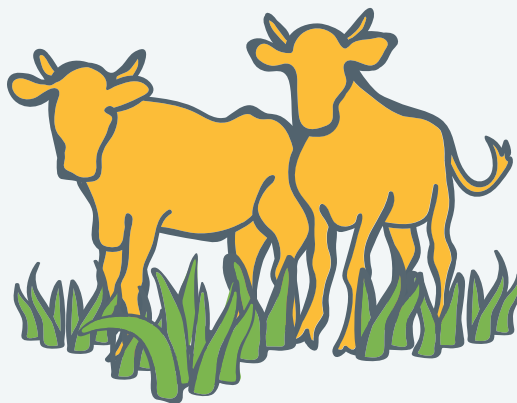
- I svenska grisstallar är boxen där suggan föder och tar hand om sina ungar större än vad EU:s bestämmelser kräver.
- Även växande grisar ska ha större ytor än EU:s krav.
- Enligt svenska regler ska grisar hållas i par eller i grupp. Det är viktigt eftersom grisar är sociala djur.
- EU:s lagstiftning säger att suggor ska hållas lösgående i grupp under den tid då de är dräktiga, men att de får fixeras bland annat när de ska föda. Den svenska suggan får aldrig fixeras utan hon ska kunna röra sig fritt och bygga bo i samband med grisningen.
- Alla grisar i Sverige ska ha tillgång till halm eller annat strömedel för att kunna böka och sysselsätta sig.
- Om grisar hålls för trångt och inte kan sysselsätta sig med något, ökar risken att de börjar bita på varandras svansar. Sverige har förbud mot att kupera grissvansar, det vill säga klippa av knorren.
- Smågrisar måste bedövas före kastrering.

Kycklingar och värphöns

- Enligt svenska regler ska kycklingar ha lite mer plats än vad EU kräver. En kycklingproducent i Sverige får vanligtvis ha upp till 36 kilo kyckling per kvadratmeter när djuren är färdiga för slakt. Det kan jämföras med att det inom EU är tillåtet att hålla 42 kilo kyckling per kvadratmeter.
- Näbbtrimning är inte tillåtet i Sverige. Näbbtrimning innebär att en del av näbben tas bort för att förhindra att hönorna plockar fjädrar eller börjar äta på varandra. Ingreppet kan innebära ett stort obehag för hönan.

Nötkreatur

- Nötkreatur ska vistas utomhus under sommaren, då nötkreatur mår bra när de kan beta och motionera fritt.
- Nötkreatur ska hållas i grupp eftersom de är sociala djur.
- Djur som hålls utomhus på vintern ska ha tillgång till ligghall, det vill säga en torr och ren hall ute som skyddar mot väder och vind.
- När kor föder sin kalv ska de gå lösa.
- Kalvar över två veckors ålder ska ha fri tillgång till grovfoder, till exempel hö, för att matsmältningsorganen ska utvecklas normalt.
- Kalvar upp till en månads ålder ska ha strö i boxen.

Får

- Får är flockdjur och ska därför generellt hållas i par eller grupp. Baggar får hållas ensamma under en kortare period om det är nödvändigt.
- Får ska hållas i lösdrift, det vill säga kunna röra sig fritt inom en viss yta och ha tillgång till hö, halm eller annat lämpligt grovfoder som kan tillgodose deras behov av sysselsättning.
- Får ska klippas vid behov och med högst ett års intervall.
- Klövar ska inspekteras regelbundet och verkas (kortas) vid behov.
- Får och lamm ska hållas på bete eller på annat sätt ges tillfälle att vistas ute under sommaren.
- I samband med lamningen ska den som sköter om djuren ställa i ordning lamningsboxar. Hela golvytan i en lamningsbox ska vara försedd med strö så att tackan och lammen kan ligga skönt.

Slakt ska ske utan lidande

I Sverige bedövar vi alla djur vid slakt så att de inte ska lida. Religiös slakt såsom halal och kosher är tillåten om djuren är bedövade. Inom EU finns det en möjlighet för länder att tillåta obedövad religiös slakt. En annan skillnad i djurskydd är att i Sverige får transporten till slakt inte ta längre än åtta timmar annat än undantagsvis. Tidsgränsen i EU ligger högre.

Om ekologisk produktion av kött, mjölk och ägg

Inom ekologisk produktion finns ännu hårdare regler för hur djuren ska ha det. Höns får till exempel inte hållas i bur och grundregeln är att nötkreatur ska hållas lösgående. Inom ekologisk produktion ska även grisar och fjäderfän ha möjlighet att vistas ute.

matRätt

Hitta fler material från MatRätt på:
www.gratisiskolan.se

Europeiska jordbruksveten för
hållbarhetsutveckling, landsbygd
regering & fiskeriersektorn

